

Een woordje vooraf

Religieus erfgoed vormt een aanzienlijk aandeel van ons onroerend erfgoed. Dat zijn niet alleen de gebouwen, maar ook het meubilair, de kunststukken, het archief, enz. van kerken, pastorieën, kloosters en abdijen.

Daarom is het noodzakelijk aan deze erfstukken de nodige aandacht te besteden. Alleen al omdat net dit deel van ons gezamenlijk erfgoed nu sterk onder druk komt.

Pastorieën worden verkocht, kerken worden ontwijd, kloosters worden gesloten. De inboedels worden verspreid en verkocht. Het lijkt op de negatieve gevolgen van de Franse Revolutie. Inspanningen van vele generaties en instellingen die teniet worden gedaan.

We moeten ons waardevol erfgoed blijven koesteren en beschermen met een *'gouden kader'* er omheen !

IMPE, ZIJN GESCHIEDENIS

Impe is de oude benaming van de Molenbeek. De oudste vermelding van de naam 'Impe' vinden we terug in 1108 als '*Impa*', in 1123 als '*Himpe*', in 1164 als '*Impe*' en in 1222 als '*Ympe*'. .

Het huidige Impe bestond uit twee heerlijkheden : de heerlijkheid **Impe** en de heerlijkheid **Ter Braempt**. In een oorkonde van Affligem uit 1164 werden de dorpsheren vermeld van **Impe**. De heerlijkheid **Van der Braemt** was in de 14de en 15de eeuw in het bezit van de familie **Van Culsbrouc**.

De heerlijkheid Impe kwam later in bezit van de graaf van Vlaanderen. Impe was één van de 21 dorpen van 's Graven *propre* en stond dus rechtstreeks onder het beheer van de graaf van Vlaanderen.

In 1630 werd de **heerlijkheid Impe**, samen met deze van Hofstade, door de koning als leenpand afgestaan aan de heer van Lede, **Willem baron de Bette**. De heerlijkheden bleven in bezit van de familie de Bette, zoon op zoon, tot in 1792 de laatste markies, **Emmanuel de Bette**, overleed. De heerlijkheid Impe kwam op 22/8/1793 in bezit van **Christiaan graaf de Lannoy en Hasselt**, een verre verwant van de familie de Bette.

De **heerlijkheid Ter Braempt**, groot 94 dagwand 82 roeden (29 ha 15 a 30 ca), kwam later in handen van de familie **Loetz** en van de familie **de Gruutere van Bieselinghe**. Dit adellijk geslacht bezat hier 'het Kasteel van Bieselinghe' waar o.a. de Fransen in 1745 hun intrek namen tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog. Enkele jaren later verdween dit kasteel. In de 18de eeuw zou, via het huwelijk van dochter Anna Maria de Gruutere met Martin François de Joigny de Pamele, de heerlijkheid in de familie **de Joigny de Pamele** belanden (eveneens verre verwanten van de Bette !).

Dan was er ook de **meierij van Impe** die erfelijk bezit was van de burggraaf van Aalst (Tollins, van Immerzele enz.) De meier vertegenwoordigde zijn gezag : geschillen regelen, granen opvorderen, veldwachter aanstellen ...

De Franse Revolutie (1789-1799) maakte een einde aan de drie standen (de adel, de geestelijkheid en de burgerij), het feodaal stelsel en de voorrechten van de adel. Zo ook gebeurde in deze gemeente Impe.

IMPE, ZIJN SINT-DENIJSKERK

Op parochiaal vlak is Impe geen oude zelfstandige parochie. Het behoorde samen met Ottergem tot de parochie Erondégem. De 3 parochies werden in 1108 door bisschop Odo van Kamerijk aan de Sint-Adriaansabdij te Geraardsbergen geschonken. Bisschop Nikolaas bevestigde de schenking in 1150 en 1181. De oudste vermelding van een pastoor voor de parochie Impe dateert uit de periode 1546-1565.

In de kerk waren 3 altaren aanwezig, waarvan alleen het hoofdaltaar was geconsacreerd (gewijd, ingezegend).

Tijdens de 'Godsdienstoorlogen', omstreeks 1582, werd de kerk afgebrand. Enkel het koor bleef overeind.

In de periode 1590-1600 was er geen pastoor in Impe. De proost van de proosdij (=klooster) van Tussenbeek zorgde voor een oplossing. Hij was tevens pastoor van Serskamp, waarnemend pastoor van Lede en onderpastoor van Wanzele. Met een draagbaar altaar kon hij overal de misvieringen doen.

In 1606 waren wel grote herstellingen uitgevoerd, doch de kerk had nog geen dak en er was nog geen pastorij. De pastoor sliep in het kerkkoor ! In 1608 werd alles afgewerkt : dak en toren.

Van 1621 tot 1801 behoorde de parochie Impe tot de dekenij Oordegem.

Op 11 november 1682 werd een nieuwe klok gewijd. De weduwe van Ambrosius markies de Bette was meter. De heer van Bieseling schonk daarna een kazuifel, een antependium, een kelkvelum enz. *'ter uitvoering van een belofte van zijn echtgenote, wanneer hen een zoon werd geboren'*. In 1684 werd de kerk gewit en in 1686 versierd.

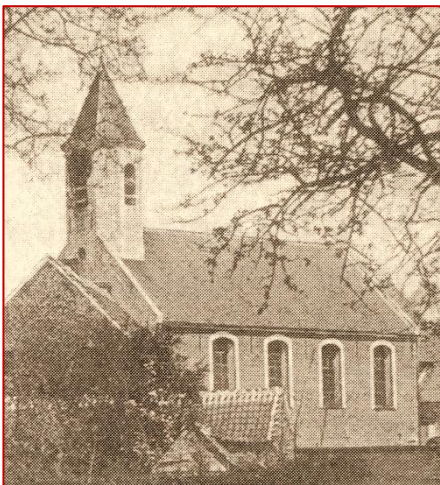
Omwille van oorlogsgewoel in de jaren 1689-1690 werden de kunstschatten en kerkgewaden ondergebracht *'binnen'* Dendermonde. Zodra de rust was weergekeerd, werd alles teruggebracht naar de kerk en de pastorie van Impe, die echter niet ongeschonden waren achtergebleven.

De herstellingswerken duurden tot 1717. Het huidige hoofdaltaar werd geplaatst met het schilderij 'De Hemelvaart van Maria'. Het altaar werd bekroond met een in hout gehouwen borstbeeld van de Heilige Dionysius, de patroonheilige van Impe.

Het gotisch venster aan de oostzijde werd dichtgemetseld bij het plaatsen van het **hoofdaltaar**.

In 1772 werd de beuk, samen met een deel van het koor, afgebroken. Een jaar later werd het schip circa 3 meter breder en 3,5 meter langer herbouwd naar een plan van broeder-bouwmeester Philip Gobert, Augustijn te Edingen. Eind 1773 was de kerk volledig heropgebouwd.

Een gedenkschrift, een ruitvormige blauwe steen, werd boven de kerkdeur aangebracht met volgende tekst :

*Emanuel
Ferd. Fran.
Jos. De Bette marchio de
Lede et Forest, Baro de
Hollebeke, toparcha de Impe
Hispania Magna 1ste
classis etc. etc. me
posuit 1773*

Op 4 augustus 1774 werd de kerk door de aartsbisschop van Mechelen, Johannes Henricus van Franckenberg gewijd ter ere van de Heilige Dionysius.

Het beeld van de Heilige Dionysius was een schenking van Emanuel de Bette, de laatste markies van Lede.

Zodra de kerk in orde was gebracht, was het de beurt aan de pastorie. Die werd in 1778 grotendeels herbouwd.

In 1780 werden de 3 altaren 'gemarberd' en verguld.

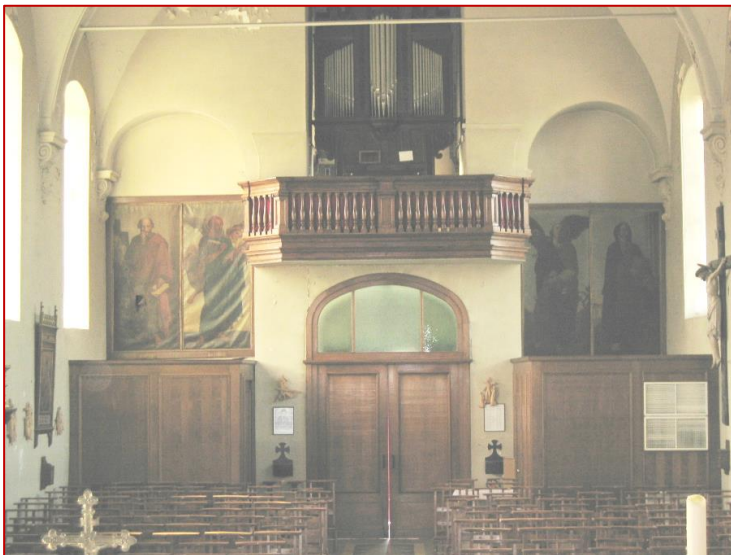
Bij meester-beeldsnijder Joannes Baptiste De Coene bestelde men in 1782 een nieuwe biechtstoel ... een **biechtstoel voor hardhorigen** !

Deze werd geplaatst in de sacristie en mits de tweevoudige deuren kon men vanaf nu '*met luider stemme*' ongestoord de absolutie voor zijn zonden verkrijgen.

Met de inval van de Fransen eind 1797 werd de kerk gesloten. De missen werden vanaf oktober in het geheim opgedragen en in november werd het kruis van de toren gehaald. Op 26 mei 1799 werden de kerkmeubelen en ornamenten openbaar verkocht voor de som van 93 Franse ponden.

Vanaf 15 mei 1802, dankzij het concordaat afgesloten tussen de hogere overheid en Napoleon, mocht de pastoor terug de mis opdragen in de kerk. Voordien, vanaf 8 september 1801, mocht dit weliswaar alleen in de sacristie terwijl de parochianen plaatsnamen in de kerk !

De kerkgoederen die enkele jaren voordien waren opgekocht door enkele begripvolle parochianen, werden nu teruggeschonken aan hun kerk.

In 1855 kocht men bij de Antwerpse kunstschilder Johannes Baptiste Huysmans vier schilderijen, **de vier evangelisten** voorstellend.

Op 3 juli 1881 werd door de kerkfabriek aan orgelmaker Vereecken uit Gijzegem opdracht gegeven om een nieuw **orgel** te maken.

In 1888 werd bij meubelmaker De Geyter een preekstoel besteld. Tot dan deed de **biechtstoel** (1770), mits enig 'klim- en uitklapwerk', tevens dienst als **preekstoel**. Het klankbord bovenaan was hiervoor bestemd. Jaren later werd een 2de biechtstoel gemaakt in dezelfde stijl. Zo'n biechtpreekstoel staat ook in de St. Bavokerk te Wanzele.

Tussen 1923 en 1926 werden brandglasramen geplaatst. Ze waren een schenking van Emma Wellekens. In 1930 werd de elektriciteit gelegd in de kerk. Italiaanse vloerders brachten een mozaïekvloer aan in het koor.

In die tijd verdween de arduinen gedenksteen die bij de bouw van de kerk in 1773 in de voorgevel was geplaatst.

Later werd een **art déco sgraffitoversiering** aangebracht boven de kerkdeur. Het Italiaanse woord 'sgraffiare' betekent 'krassen'. Op verschillende gekleurde pleisterlagen worden lijnen gekrast zodat figuren ontstaan.

De volgende jaren werden tal van werken uitgevoerd : schilderen van de kerk, herschilderen van de altaren, herstellen van het orgel, de gevels, de toren en het dak, de glasramen, de verlichting ...

Reeds in 1944 werden scheuren vastgesteld in de kerkmuren. Uit bodemonderzoek bleek dat de ondergrond van Impedorp, dus ook deze van de kerk, voornamelijk bestond uit schuine lagen van ongelijke dikte van klei of leem, afgewisseld met dunne zandlagen.

Het afgraven van het voormalig kerkhof in de jaren '50 en de trillingen van het steeds drukker wordend verkeer, leidde vrij vlug tot het uitbreiden van deze scheuren, zodat in 1993 werd besloten dat de ruwbouw van de kerk moest structureel gerestaureerd worden.

De funderingen werden segment per segment ondergraven en verstevigd met een zeer brede betonnen funderingszool tot diep onder het koor.

De volledige restauratiewerken aan de kerk konden nu beginnen. De binnen- en buitenmuren, het dak en de goten, het torenkruis en **de windhaan** werden hersteld. De zolder werd opgekuist en het dakgebinte behandeld. De wijzerplaat die aan de pastorie-muur was bevestigd, kreeg nu zijn vaste plaats en wordt elektrisch radiogestuurd.

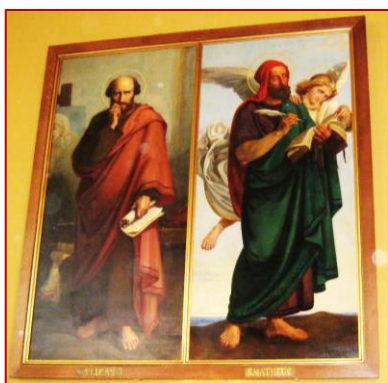
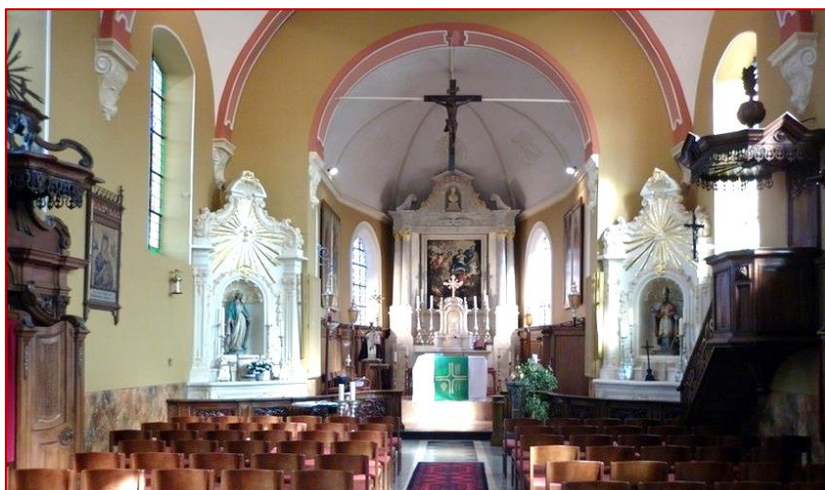
De glasramen van het schip werden herlood, gereinigd en teruggeplaatst.

Het kerkmeubilair kreeg een grondige beurt en de houten koorvloer werd vervangen door een marmervloer in 'rosso alicante'. Het interieur werd herschilderd.

Het hoofdaltaar werd volledig gedemonteerd en gerestaureerd. Om het altaar volledig rechtopstaand te krijgen en om een verluchting te creëren met de muur, werd het 40 cm van deze heropgericht.

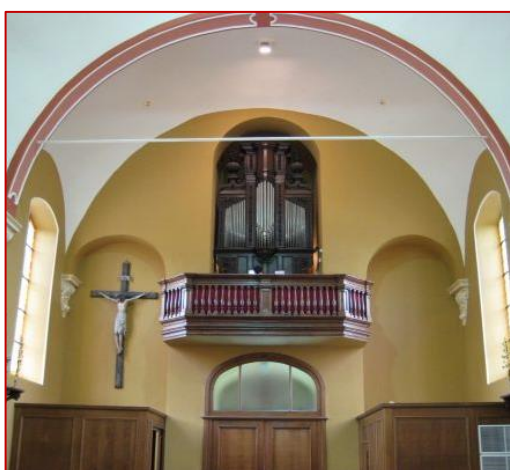
De twee zijaltaren waren in een zeer slechte staat. Om deze op elkaar te laten gelijken werden de beste delen van het ene afgegoten en op het andere altaar aangebracht.

Het altaarschilderij **'De Hemelvaart van Maria'** en de **'Vier Evangelisten'** werden vakkundig en prachtig gerestaureerd.

Het altaarschilderij is mogelijks van Thomas Willeboirts Bosschaert. (°Bergen op Zoom NL 1613 - *Antwerpen 23/1/1654)

In 2006 ontving de kerkraad van Impe de 'Oorkonde Heemkunde Oost-Vlaanderen' voor hun verzorgde en geslaagde restauratie van de Sint-Denijskerk.

De jaren daarop volgde de volledige restauratie van het **orgel**, het dak van het koor, de klokkenstoel, het buitenschrijnwerk, de elektriciteit en de verlichting, de verwarming, de geluidsapparatuur enz. Met Kerstmis 2013 kon het 'orgelpunt' letterlijk en figuurlijk geplaatst worden.

Het archief werd overgedragen aan het Rijksarchief en de inboedel werd door de provincie geïnventariseerd.

IMPE, ZIJN PASTORIE EN LOURDESGROT

Tegenover de kerk staat **de pastorie**, daterend eind 18de eeuw. Het is een dubbelhuistype - woonplaatsen links en rechts gelegen van de inkomhal - met 2 bouwlagen van 5 traveeën (verticale vlakverdeling van de voorgevel) onder een leien zadeldak met klokkenruiter in kern (torentje met klok midden op de nok).

De pastorie zou een eerder bestaan hebben gekend. Ze zou in 1610 - na vernieling door de ketters - gebouwd zijn. In 1630 liet de aartsbisschop weten dat de pastorie moest worden hersteld door de gemeenschap en in 1707 werd dan een overeenkomst afgesloten met de Sint-Adriaansabdij van Geraardsbergen. In november 1778 bleek de pastorie grotendeels herbouwd ... wat dan 'eind 18de eeuw' kan verduidelijken.

De pastorie, gelegen in een prachtige groene omgeving, was tot voor enkele jaren volledig omwald.

Ter gelegenheid van het Mariale Jaar in 1954 werd een **Lourdesgrot** gebouwd in de tuin van de pastorie. Voor de opbouw van deze grot werd 25.000 kg rotsteen uit Spontin naar Impe aangevoerd. De Lourdesgrot werd op 24/10/1954 ingezegend door E.H. D'Hollander, deken van Wetteren.

IMPE, ZIJN MOLENS

Ooit bezat Impe 2 molens : de Tukmolen, een graanmolen en de Riddermolen, een watermolen met 2 functies, nl. graan- en olieslagmolen.

De **Tukmolen** was gelegen aan de Essestraat en werd genoemd naar de eigenaar Tucswer. Hij werd gebouwd in 1763. Deze staakmolen was tot 1956, gedurende 150 jaar, in bezit van de familie Impens. In dat jaar werd de molen verkocht aan een molenverzamelaar, Michel d'Ursel de Boussies uit Heks. In 1970 kocht de familie de molen terug en verkocht hem aan de stad Blankenberge. Deze zou geplaatst worden in een recreatiezone, wat hier voor de nodige bezwaren zorgde. Op 18/6/1979 werd de Tukmolen een beschermd monument ! De gemeente Lede kocht de

molen terug. De molen zou ontmanteld worden, genummerd, gerestaureerd en wederopgebouwd worden. Op de raadszitting van 21/2/1991 werd de verkoop voorgesteld, gezien het onoverkomelijk kostenplaatje dat hieraan werd verbonden. Een lid van de vzw Levende Molens werd in 2006 de nieuwe eigenaar en heeft de molen heropgebouwd (voor minder dan 25.000 €), doopte hem als de '*Nieuwe Bossenare*' en laat hem zwierig draaien en malen in Etikhove ! ... van een intrieste en roemloze geschiedenis gesproken !

De **Riddermolen** aan de Molenstraat had vroeger als functies graanwatermolen en olieslagmolen.

De graanwatermolen, gelegen aan de Molenbeek, zou er al geweest zijn in de 14de eeuw. In 1570 werd op de andere oever een oliemolen geïnstalleerd. De opeenvolgende eigenaars waren de fam.

De Lantmetere tot 1613, de fam. Maes van 1690 tot 1695 en Anton De Ridder vanaf 1719. De familie Maes werd opnieuw eigenaar tot begin 19de eeuw. Vanaf 1835 waren de molens eigendom van de familie Schockaert tot ze in 1912 verkocht werden aan de huidige familie Props.

De olieslagmolen werd verbouwd tot schuur, de graanwatermolen ligt stil sinds 1986. Buiten de gebouwen rest niets meer van de molens.

OP WANDEL DOOR IMPE

In 1907 openden de Zusters Maricolen een **klooster** en een **school** in Impe. De zusters gaven er onderwijs aan jongens en meisjes.

Een jaar later werd een tweede kleuterklas geopend en in 1928 was de school aan uitbreiding toe. De gemeenteschool, hier ook zeer actief, sloot haar deuren in 1976 waardoor het leerlingenaantal in de zusterschool aanzienlijk steeg.

Uiteindelijk ontstond er een fusie tussen de scholen van Wanzele en Impe (stichtingen van de zusters Maricolen) en deze van Smetlede (stichting van de zusters Franciscanessen van Opbrakel), waarvan Impe sinds 1995 geen deel meer uitmaakte en nu een fusie aanging met Vlierzele (stichting zusters Maricolen). Vanaf dan werd deze fusieschool 'Sint-Jozef Vlierzele-Impe' genoemd. In 2007 vierde de school haar 100-jarig bestaan.

Bij de start van het nieuwe schooljaar op 3 september 2012 werd de nieuwe naam van de school bekendgemaakt: **'Vrije Basisschool 't Wimpelke'**. De naam 'Impe' werd er mooi in verwerkt, nu de school onafhankelijk was.

Op de plaats waar herberg 'De Oude Mol' staat, links van de kerk, is reeds in 1572 sprake van een brouwerij.

In 1711 waren Jan De Sadeleer en zijn echtgenote Elisabeth De Mol eigenaars van deze brouwerij en herberg. De brouwerij had slechts een capaciteit voor hun eigen caféverbruik.

In een register van de leengoederen van de Heerlijkheid Ter Braempt lezen we : *'daer de vierschaere deser heerlichede van ter Braempt opstaet'*. Bij gebrek aan gemeentehuis werd hier o.a. ook recht gesproken

Vandaag noemt men deze herberg 'De Oude Mol' nadat zij een tijd geleden 'De Oude Molen' als uithangbord had. Het bleek een vergissing of schrijffout van de brouwerij te zijn geweest !

De aanleiding tot de oprichting van een **oorlogsmonument** waren de 2 brieven die de gemeente na WO I onder druk zouden zetten. De eerste brief was afkomstig van de provinciegouverneur. De tweede was van een commissie, samengesteld door de oud-soldatenbond van WO I van de gemeente. In deze brief vroeg de commissie aan het gemeentebestuur 'hulpgeld'.

De gemeente besloot een som van 1.200 frank (30 €) hiervoor te geven aan de plaatselijke commissie.

Het monument werd eerst opgericht aan de zijkant van de kerk.

Na het verwijderen van het kerkhof rond de kerk, werd het monument verplaatst naar de overkant van de straat in de nabijheid van de Lourdesgrot.

Het oudste gemeentehuis van Impe was waarschijnlijk gevestigd in een herberg, Essestraat nummer 6. De landelijke laagbouw van deze herberg werd begin jaren '80 gemoderniseerd met een verdieping.

Het verhaal van het latere **gemeentehuis** begint met de **gemeenteschool**. Ingevolge aandringen van de overheid tot het oprichten van een gemeenteschool werd op 3 mei 1866 grond aangekocht, gelegen naast de voornoemde herberg. In 1868 werd een 'onderwijswoning met jongensschool' opgericht naar een ontwerp van bouwmeester Ed. De Perre Montigny. De aannemer was C. De Cock.

Op een arduinen plaat in de voorgevel kan men het volgende lezen :

*BURGEMEESTER A. VAN STYVENDAEL
SCHEPENEN J. IMPENS TH. D'HONDT
AENNEMER BOUWMEESTER
C. DECOCK ED. DE PERRE MONTIGNY
1868*

In 1884 telde de school slechts 9 leerlingen. De gemeenteraad besliste de gemeenteschool af te schaffen en om te vormen naar een vrije school. Deze beslissing werd echter afgewezen gezien de aangeduide onderwijzer geen wettelijk diploma bezat ! De toestand regulariseerde zich en voor het schooljaar 1899/1900 telde men zelfs 35 jongens en 34 meisjes.

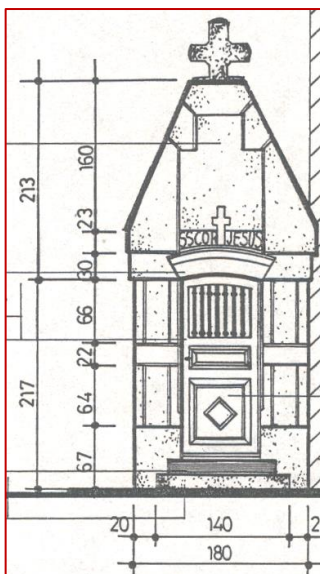
In 1907 werd toch een vrije lagere meisjesschool opgericht - door de zusters Maricolen - zodat de klassen ontdubbeld konden worden.

Omstreeks 1918 bracht men het gemeentehuis onder in een bijgebouw van de onderwijzerswoning ... die nu staat te vervallen ... en de cirkel is rond na 150 jaar !

Het **gemeentehuis** van Impe staat er na de fusie in 1977 verlaten en sinds enkele jaren triest en bouwvallig bij.

Op 30 augustus 1996 werd in Impe het eerste Leeds **Gemeentelijk Ontmoetingscentrum** plechtig geopend. Het werd gebouwd achter het oude gemeentehuis : een 'licht en luchtig' lokaal met alle accommodatie dienstig voor vergaderingen en samenkomsten, kleine feesten en eetmalen, tentoonstellingen enz. Jammer dat het vroegere schoolhuis er niet in verwerkt werd en nu staat te verkrotten.

Een speciaal **kapelleken** met een eigen verhaal naast het oude gemeentehuis.

◀ tekening Els Durieux

De oudste vermelding van deze kapel gaat terug tot 1779 : *straete van aen het cappelleken van de coster tot aen den Tuckmeulen*'.

De kapel is toegewijd aan **O.L.Vrouw**. De Art Deco motieven aangebracht op de voorgevel zijn misleidend omdat ze met de devotie tot O.L.Vrouw niets te maken hebben ! De puntgevel is gedecoreerd met de afbeelding van het Heilig Hart en het opschrift 'S.S. COR JESUS'.

Deze zijn er eerder toevallig gekomen : ze werden gemaakt door de Italiaanse kunstenaars die in 1933, toen de devotie naar het Heilig Hart hoogtij vierde, mozaïekwerken uitvoerden in de St. Denijskerk.

Op het altaar in de kapel stond tot voor enige tijd een gepolychromeerde Madonna van 82cm hoog met langs weerszijden sierbloemen onder een glazen stomp, een driearmige kandelaar, 2 knielende engelenbeeldjes met kunstbloemen ... een beeld van het **Heilig Hart** is in de plaats gekomen ! En waar is het Mariabeeld heen ... kan men zich afvragen.

► BEWEGWIJZERD WANDELPAD ■ 7,1km ■ BLAUWE PALEN

De naam van dit wandelpad verwijst naar de oude Riddermolen (eerste vermelding 14de eeuw), een watermolen op de Molenbeek.

● We starten aan de **Sint-Denijskerk**. De kerk met achthoekige toren dateert grotendeels uit 1773. In het koor treft men nog sporen aan uit de gotische periode (15de-16de eeuw). Vooraleer we op stap gaan nemen we eerst een kijkje aan de **Lourdesgrot** en hebben we oog voor het vroegere **pastorijgebouw** ernaast. Een bezoekje aan **herberg 'De Oude Mol'** (reeds gekend in de 18de eeuw) stellen we uit tot na de wandeling.

Rechts naast de kerk nemen we de **Ledezijdestraat** om 400m verder, aan onze rechterkant, het eerste zijstraatje in te stappen. Op het einde van deze straat, voor het **Wijmeniersbos** met de herberg '**De Wijmenier**', gaan we rechts een voetpad in en zien het **gedenkbord** van priester/heemkundige **Jozef De Brouwer**, voormalig pastoor van Impe.

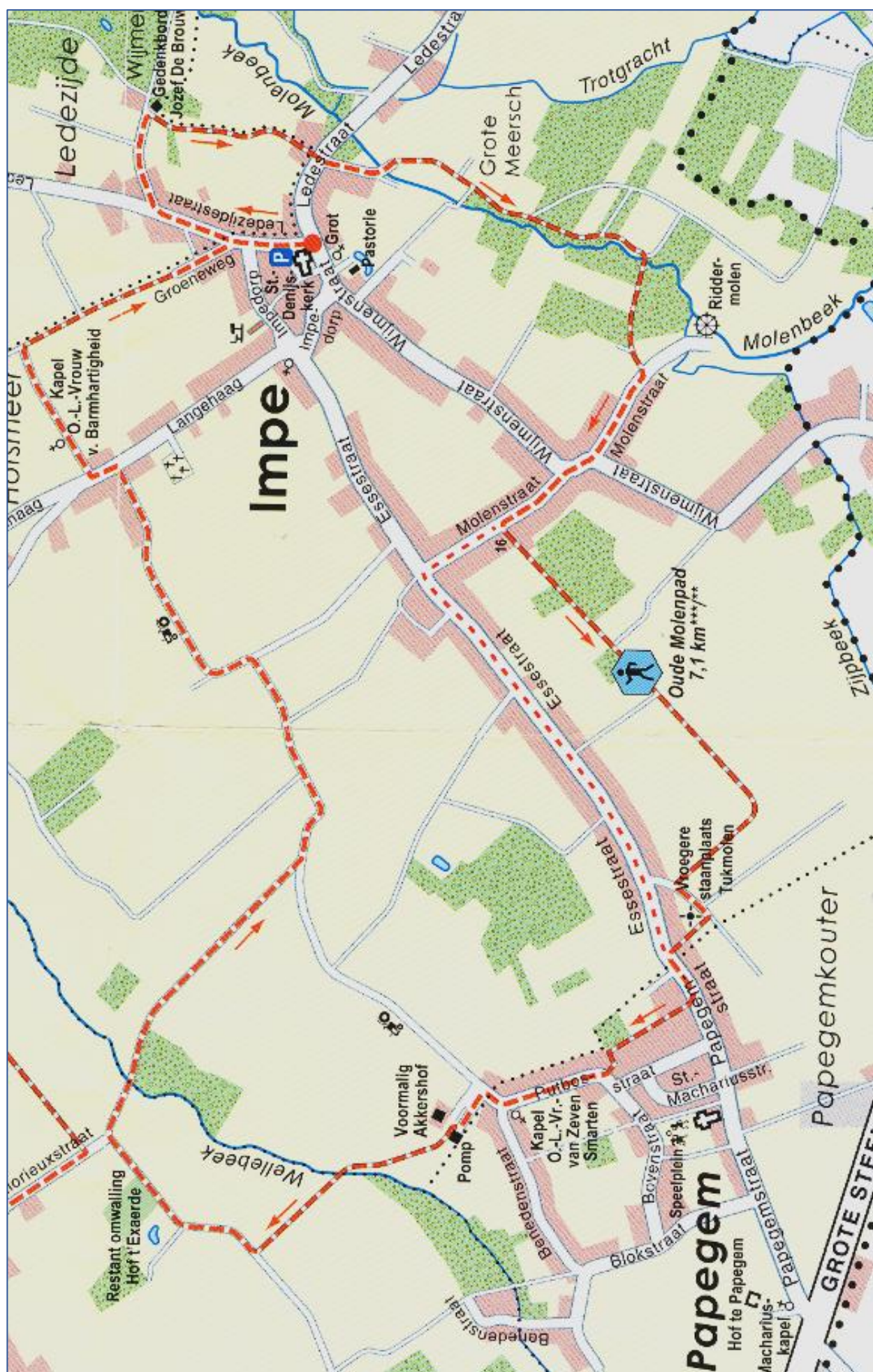
We volgen dit pad tot de **Ledestraat** en stappen aan de straatoverkant een zijstraat van deze verbindingsweg in.

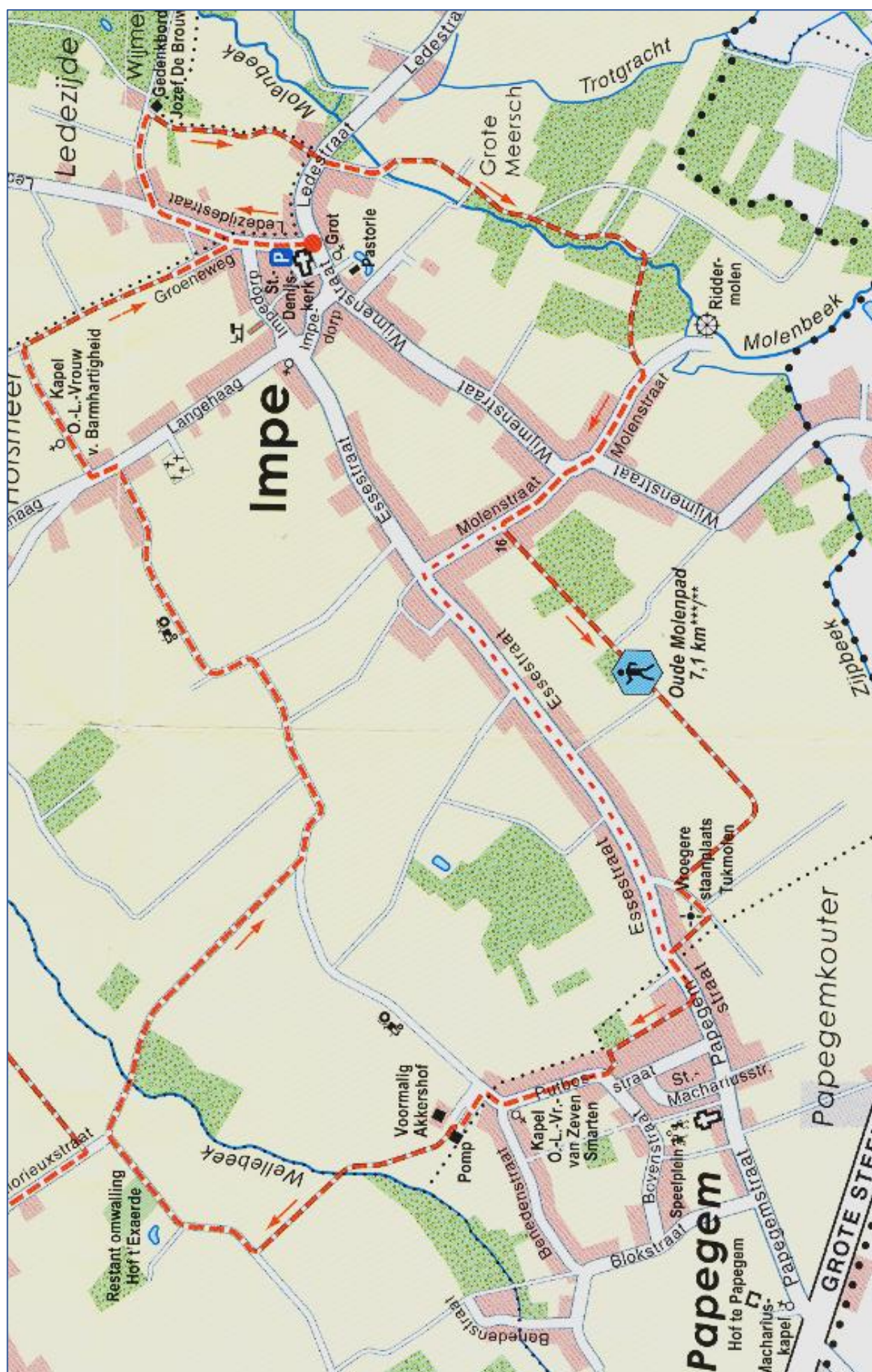
Via een eerste brugje over de **Molenbeek** bereiken we de beekvallei, hier '**Grote Meersch**' genoemd. We volgen rechtdoor de oever van de Molenbeek en wandelen in een bosrijke omgeving tot aan het volgende brugje. We stappen het brugje over en zetten onze wandeling verder.

Vorbij het bos belanden we in de **Molenstraat**.. De straatnaam verwijst naar de oude watermolen op het einde van de straat (links). De **Riddermolen** of **Molen van Props** is privaat eigendom, niet toegankelijk, met enkel een molensteen aan de gevel te bezichtigen.

In de Molenstraat gaan we naar rechts en vervolgen rechtdoor om het tweede gedeelte van de Molenstraat in te stappen. Aan huisnummer **16** slaan we links een voetwegje in en belanden op een veldweg met mooie vergezichten.

Deze weg is bij regenweer vaak drassig (zie ook de alternatieve weg met kleine stippellijn). We volgen rechtdoor en voorbij een haakse bocht komen we op een T-splitising, en stappen links verder. Op deze plaats stond de **Tukmolen**. De houten staakmolen werd - na veel omzwervingen - in 1991

verkocht aan Etikhove, waar hij onder de naam 'De Nieuwe Bossenaere' werd heropgericht.

We verlaten de 'heuveltop' aan de andere zijde en komen in de **Essestraat**.

We gaan naar links en wandelen richting Papegem. Het **gehucht Papegem** werd van de gemeente Vlierzele afgesplitst en bij Lede gevoegd (fusies van gemeenten 1977) maar is kerkelijk (feodaal) nog steeds Vlierzele.

We gaan rechts een klein baantje in, komen in de **Putbosstraat** en volgen rechts.

Aan de T-splitsing, tegenover **de kapel O.L.Vrouw van Zeven Smarten**, wandelen we naar rechts.

Aan de linkerkant zien we het voormalig '**Akkershof**'. Via de toegangsweg van een pompinstallatie, die langs dit vroegere hoevetje loopt, komen we op een pad dat ons over de **Wellebeek** brengt.

Aan onze linkerkant zien we een **vijver**. Hier stond het voormalig '**Hof 't Exaerde**', een abdijhoeve uit de 11de eeuw die tijdens de 17de eeuw in verval raakte.

We wandelen verder. Bij een T-sprong gaan we rechts en stappen tot een betonnen landbouwweg die we links volgen.

Op de straat **Langehaag** aangekomen gaan we even naar links om vervolgens een smal betonwegje rechts te nemen.

We stappen voorbij een nieuwe **kapel, O.L.Vrouw van Barmhartigheid** (1995) en gaan op het einde van deze verharde landbouwweg naar rechts en komen in de **Groeneweg**.

We draaien rechts de **Ledezijdestraat** in en zien de **kerk van Impe**, het eindpunt van een mooie wandeling.

BEZOEK OOK EENS PAPEGEM

... nu je toch in de buurt bent !

PAPEGEM, ZIJN GESCHIEDENIS

De vroegere gemeente Vlierzele, gelegen op de vruchtbare leemgrond tussen Schelde en Dender, bestond historisch en aardrijkskundig uit twee grote delen: het eigenlijke dorp rond de kerk en de wijk op het gehucht Papegem, in de uiterste noordoosthoek van de gemeente.

Zowel **Vlierzele** als **Papegem** waren vroegmiddeleeuwse nederzettingen. Vlierzele werd voor het eerst in een geschreven document vermeld, waarbij het in de 7de eeuw geschonken werd aan de Gentse Sint-Baafsabdij. Toch was Papegem, hoewel de naam pas in 976 voor het eerst schriftelijk is overgeleverd, ouder.

Papegem was eeuwenlang de belangrijkste van beide nederzettingen. Het was, naar de betekenis van de naam, de 'nederzetting van de lieden van 'Papo'.

De mensen woonden waarschijnlijk in enkele kleine huisjes zonder bijhorend land in de omgeving van een grote hoeve.

Papegem was van in het begin, een collectieve landbouwers-nederzetting. Vlierzele echter was een alleenstaande hoeve, opgericht in het bos, wellicht met het oog op de veeteelt. In het licht van dit verschil van oorsprong wekt het geen verwondering dat Papegem lange tijd, tot in de 12de - 13de eeuw, over een grotere oppervlakte akkerland beschikte dan Vlierzele.

Het akkerland van Papegem herkent men in de drie kouters ten zuiden van het 'Hof te Papegem': de **Papegemkouter** die vóór het hof ligt, de **Kapellekouter** ten westen ervan en de **Hoogkouter** ten zuiden van deze

laatste. De aanwezigheid, tot in de 11de - 12de eeuw en zelfs nog later, van bos rondom en tussen deze kouters suggereert dat zij door het rooien van het bos werden aangelegd. De oudste moet de **Papegemkouter** geweest zijn. Zijn naam evenals zijn ligging vóór het '**Hof te Papegem**' laten vermoeden dat hij tegelijkertijd met de nederzetting ontstond.

De **Kapellekouter** is ongetwijfeld jonger. De kapel aan de westelijke rand van de kouter stond er zéker in 1108 en werd vermoedelijk in de 11de eeuw opgericht. De veronderstelling is daarom gewettigd dat de Kapellekouter in de loop van de 11de eeuw werd aangelegd. De **Hoogkouter** ten zuiden ervan, door bos ervan gescheiden, werd waarschijnlijk iets later gerooid. De ontwikkeling van de ene oorspronkelijke 'hofkouter' tot drie kouters ging waarschijnlijk samen met de invoering van het drieslagstelsel.

Om het jaar werd één kouter met winterkoren (tarwe en rogge) bezaaid, één kouter met zomergraan (haver, erwten en bonen), terwijl de derde braak bleef liggen. Het volgende jaar bezaaide men de kouter die winterkoren had gedragen met zomergraan, liet men de kouter die met zomergraan bezaaid was braak liggen en zaaide men op de kouter die een jaar braak gelegen had winterkoren. Hierdoor kwam het dat de drie kouters ongeveer dezelfde grootte moesten hebben en inderdaad ook hadden, namelijk tussen de 30 en 40 ha. Dit is in de streek een vaak voorkomende verhouding.

De grote blokpercelen die men kon zien in de kouters op oude kaarten behoorden tot het 'Hof te Papegem'. Het hof bleef vele jaren in bezit van de abdij van Sint-Baafs. Van de boerderijgebouwen zijn slechts een deel bewaard gebleven en de kouters zijn deels verkaveld.

In 1704 werd Papegem radicaal afgesneden van Vlierzele door de steenweg die een kunstmatige grens vormde.

Bij de fusie in 1977 werd Papegem afgescheurd van de gemeente Vlierzele en sloot zich aan bij de gemeente Lede.

PAPEGEM, ZIJN KAPELLEN EN KERK

De **kapel van de heilige Macharius** staat in de Papegemstraat. De oorsprong moeten we zoeken in het jaar 1888. Papegem werd dan getroffen door een epidemie van tyfus. Toen begin mei 1889 Mgr. Lambrecht, bisschop van Gent, zich naar Burst begaf om er het H. Vormsel toe te dienen en hier een klein oponthoud had, beloofde hij aan de inwoners een relikwie van de H. Macharius te bezorgen. Er werd een kapel gebouwd in 1890 op grond van het Hof van Papegem die op 10 mei 1891 werd ingezegend. De relikwie bevindt zich sinds meer dan 100 jaar op het Hof van Papegem.

De spotnaam van de inwoners van Papegem is de '*Kapellelanders*' omwille van hun devotie en verering voor hun kapel.

Een andere kapel, in het begin van de 20ste eeuw gebouwd, is deze van **Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Smarten**. Deze kapel staat langs de westkant van de Putbosstraat, ter hoogte van het huis nr. 61.

De huidige 'hulpkerk' had een oude voorganger die men in vele teksten als '*Papeghemcapelle*' terugvindt. Het gaat hier om een kapel die reeds afgebeeld staat op een kaart van Gerardus Mercator van het jaar 1540. Dit gebouw vinden we ook terug op de kaart van Horenbault van 1596 en op de Sanderuskaart van circa 1644.

Het einde van deze kapel is te situeren rond 1620-1630. Voor de bouw van de sacristie van Smetlede werd toen gebruik gemaakt van de stenen en de schaliën van deze 'Papeghemcapelle'!

Pastoor Antoon Sabot (1905-1984) was vanaf 1951 pastoor van Vlierzele en nam het initiatief voor het opstarten van de bouw van een eigen kerk voor Papegem. In 1957 werd een vzw opgericht, nam men contact met het Gentse architectenbureau Bressers en werd een plan ingediend.

Het ontwerp 'kerk' werd geweigerd en men besloot van 'koersrichting' te veranderen. Het zou een 'turnzaal' worden ... en het lukte ! Met de hulp van de Bouworden en verschillende inwoners van Papegem werd gebouwd.

De **Sint-Machariuskerk** werd ingewijd op 7 juni 1959 door vicaris-generaal Oscar Schelfhout !

Elk jaar op 9 mei, begint een noveen (negendaags gebed oa. ter verkrijging van een gunst) en gaat de ommeegang vanaf de Sint-Machariuskapel naar de Blokstraat, de Benedenstraat, de Putbosstraat en de Papegemstraat om te eindigen aan de kapel. De eerste zondag na 8 mei wordt het beeld van de H. Macharius meedragen.

De **H. Macharius** was bisschop van Antiochië in Klein-Azië. Hij pelgrimeerde naar onze streken en werd door de monniken van de Sint-Baafsabdij te Gent opgenomen. Hij stierf er in 1012 aan de pest.

Tot de fusie in 1977 had Papegem geen straatnamen. Deze regularisatie is niet in één, twee, drie in orde gekomen. Papegem moest immers Papegem blijven ! Zwarte vlaggen, 200 petitiepapieren en diens meer zijn er aan vooraf gegaan. In 1980 kregen de straten toch elk een naam. Papegem heeft een oppervlakte van 58 ha en telt ongeveer 500 inwoners.

'Moge de lezer het beeld van deze streek zien, de innige stem horen en de warme hartslag van Papegem voelen ...'
zo schrijft Julien Librecht in zijn 'Vertellen over Papegem'.

Papegem ... stap eens af van de fiets of stap even uit de auto !

DANK VOOR DE INFORMATIE :

Jozef De Brouwer | Geschiedenis van Impe
 Reg De Lannoy | div. publicaties
 De Streekspiegel | wandelkaart
 Monique Dhondt | foto's restauratie
 Els Durieux | inventarisatie kapellen
 Benny Hinnekint | div. publicaties
 Bart Van Langenhoven | div. publicaties

COLOFON

Titel	Bezoek eens Impe
Tekst, fotoarchief, samenstelling	Topke Hubert
Brochure	Open Monumenten 2016
Uitgave	Culturele Raad - Gemeente Lede
Verantw. Uitgever	Topke Hubert - voorzitter Culturele Raad

D / 2016 / 8592 / 3